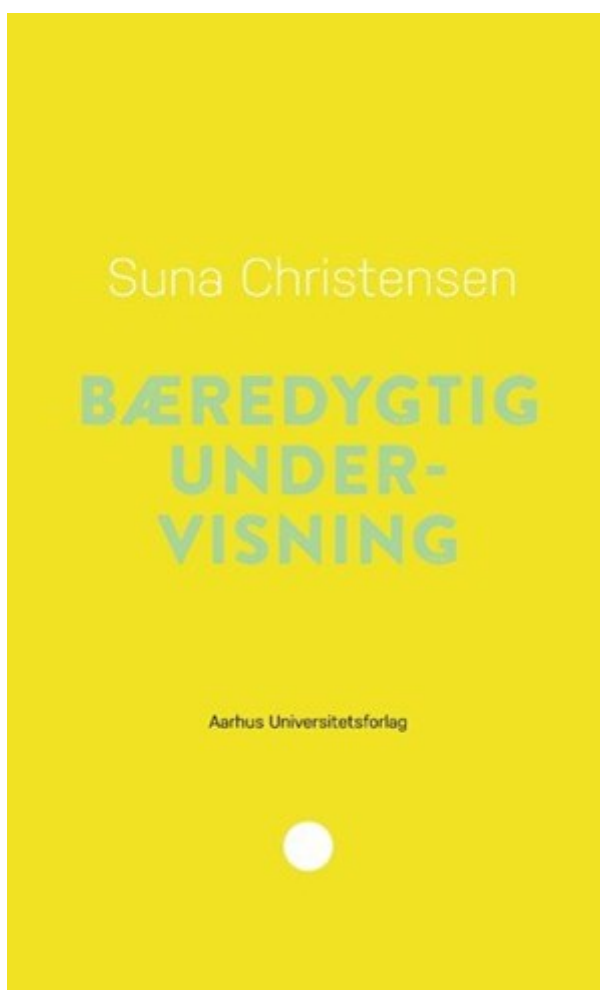

ANMELDELSE PÆDAGOGIK 24. jan. 2019 | kl. 08:23

Det er liv at lære

Af: *Jens Raahauge*

Et ophold blandt grønlandske rensdyrjægere har givet antropologen spørgende øjne i synet på bæredygtig undervisning. Bogen planter et frugtbart "hvorfor" og et påtrængende "hvordan" i ens tanker om børns liv i skolen.

Fakta

Titel

Bæredygtig undervisning

Forfatter

Suna Christensen

Pris

130

Sider

65

Alle medlemmer af DLF kan hente bogen som e-bog og/eller lydbog eller købe den indbundne bog til specialpris på forlagets hjemmeside. Bogen kan også downloades via dlf.org - Min side. Hvis det giver problemer, kan man ringe til DLF på 33 69 63 00

Serie

Pædagogisk rækkevidde

Forlag

Aarhus Universitetsforlag

Hvorfor droppede så mange grønlandske børn og unge ud af uddannelsen i det skolesystem, der var importeret fra Danmark, var det spørgsmål, antropologen Suna Christensen stillede sig selv, da hun tog til Grønland for at samle stof til sin ph.d. Hun fandt et muligt svar ved at besøge en jagtboplads, hvor børnene lærte at blive jægere ved at være en del af det fællesskab, der skaffede og tilberedte maden. De lærte at begå sig med åbne sanser og respekt i den natur, som var bopladsens livsgrundlag. Og de fik kærlige og anerkendende navne, som afspejlede, hvad de var blevet særligt gode til.

Det var bæredygtighed og mesterlære, så man skulle tro, at de havde læst Peter Bastians mesterlige bog. Men grønlandske jægere; ja, goddag, min bare. Hvad har de at byde på i en moderne og kompliceret verden, kunne man fristes til at tænke. Er det ikke bare en omgang naiv antropologsnak?

Men de her grønlændere på bopladsen lever faktisk et moderne byliv en stor del af året. De holder deres kultur i live ved at flytte ud en del af året, fordi det er en del af deres kulturelle identitet. Og deres børn lærer, at de er en del af både naturen og det menneskelige fællesskab, hvilket er grundlagene for al bæredygtighed.

I sit studie bliver Suna Christensen revet ud af sin iagttagerposition og gjort til en sansende deltager i bopladsens praktiske liv, hvilket giver bogen en særlig nerve. Man fornemmer nærmest autenticitet i anden potens, når hun påpeger, at en praktisk rettet undervisning først og fremmest kan gøre os opmærksomme på, "hvordan vi tager vare på hinanden og på vores omgivelser". Hun gør op med den ensidige snak om at indføre mere praktisk arbejde i skolen for at skaffe flere håndværkere. Perspektivet er langt bredere: Det skal være liv at lære.

Hun anvender jægermetaforen i et afsnit, som sætter store spørgsmålstegn ved den individualisering og væksttænkning, som præger skolens tilrettelæggelse af elevernes læring. Hvis vi betragter eleverne som jægere, der skal lære at begå sig i verden, så er fællesskabet væsentligt, og så spiller læreren en aktiv rolle som deltager i det fællesskab, der søger svar på spørgsmål. I den forbindelse bliver filosofen John Dewey og antropologen Tim Ingold bragt i spil med deres syn på vækst som "forstærkning af sociale fællesskaber gennem enkelte menneskers ansvarlige handlinger".

Omgivelserne er en selvfølgelig del af og ramme om det samvær, der skal bidrage til at skabe mennesker. Filosofen Rudolf Steiner og arkitekten Antoni Gaudi drages ind i tænkningen om relationernes organiske natur. "En lige å findes kun på skrivebordet", og netop den runde klode er menneskehedens fælles livsgrundlag og ansvar. Som vi i skolen må søge at konkretisere gennem en eksperimentel undervisning, der bygger på relationer til hinanden og til omverdenen. Vi skal lære for livet og ikke for eksamen, hvis vi har som formål at fremme bæredygtighed.

I en observation af et projektorienteret undervisningsforløb om havet ser forfatteren, hvordan eleverne i 4. klasse arbejder sig frem til en forståelse gennem en proces, der svarer til sociologen Pierre Bourdieus beskrivelse af, at børn lærer at begå sig "gennem den kropslige og ubevidste læring". Læreren skærper løbende elevernes iagttagelser og bevidsthed med spørgsmål om hvorfor, hvorfor, hvorfor. Undervisningens tilrettelæggelse må skifte karakter, så vi går fra detailplanlægning til god forberedelse!

Den praktiske undervisning kan bringe omverdenen ind i skolen og - lige så vigtigt - skolen ud i omverdenen. Politiker og murer Mattias Tesfaye ønsker flere "kloge hænder", blandt andet for at få uddannet mere arbejdskraft til håndværksfagene, men også for at inddrage de praktiske erfaringer i problemløsninger. Forfatteren plæderer for, at man skal huske at lægge den kloge hånd på hjertet, så disse praksiserfaringer bliver vurderet i forhold til omgivelsernes bæredygtighed.

I et afslutningskapitel genlæser forfatteren skolens formålsparagraf og ser, at det er tid til fornyelse - ikke af skolens formål, men af det liv, der leves i skolen. Skole betyder "fri tid", og den kunne passende anvendes til at lade "eleverne komme til orde" i et fællesskab, hvor læreren tager mesterrollen på sig.

Er bogen antropolognaiv? Ja, i samme forstand som drengen i "Kejserens nye klæder". Den råber sine hvorfor'er på de rigtige steder og river i tæppet under det arbejde, der lige nu udspiller sig omkring revisionen af Fælles Mål og deres fortsættende akademisering, om KL's hardcore skolevisioner, om læreruddannelsens indretning - og om bæredygtigheden af indholdet i flere af titlerne i den glimrende serie, bogen indgår i.

Så er bogen naiv - eller er det bare mange af os andre, der er blinde og/eller stupide, når vi finder det okay, at danske børn skal bruge deres fri tid i et importeret angelsaksisk læringsmålskompleks?

Anmeldelse: Kloge hænder

Læs et uddrag af bogen her

Vandkunsten 12, 1467 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk